

0a

Digibord of schoolbord?

Anne over zijn succesleerling

Native speakers Natasha en Khadija

Orde houden:

Help,
de klas op
stellen

04 OH HELP, HET DERDE UUR M3!

07 12 TIPS OM ORDE TE HOUDEN

10 SCHOOLBORD OF DIGIBORD?



Ronald staat voor een flinke uitdaging. Drie keer per week werkt hij met een groep van tien boefjes aan het verbeteren van hun gedragscompetenties met de Equiptraining. Misleiden, beledigen, uitlokken en baldadig reageren horen niet thuis in het rijtje van goed gedrag. Elkaar aanspreken en goed gedrag benoemen wel. Maar werkt 't? Of staat sociaal wenselijk gedrag hun ontwikkeling in de weg? [Pagina 14](#)



9 De native speaker



12 Anne over zijn leerling

Colofon:

Dit tijdschrift kwam tot stand onder verantwoordelijkheid van de bestuursmanager van de Onderwijsgroep Amersfoort met medewerking van Tekstproducties | Annemieke Uittenbroek. Reacties zijn welkom.

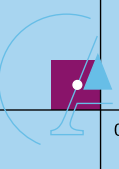
E-mailadres: info@onderwijsgroepamersfoort.nl

Ontwerp en vormgeving: Janita Sassen bno, Amersfoort

Druk: Modderkolk Grafische Projecten, Ede

Fotografie: Janita Sassen

Oplage: 800 exemplaren
Het papier van OA heeft het FSC-keurmerk en is afkomstig uit verantwoord beheerde bossen



ONDERWIJSGROEP AMERSFOORT



Naam: Anton Deley
School: 't Atrium
Functie: Coördinator tweetalig onderwijs
E-mail: a.deley@t-atrium.nl



EEN SPRONG IN TIJD EN TAAL

Leerlingen van het tweetalig vwo reisden op 17 november in de aula van 't Atrium terug naar de Victoriaanse tijd. Twee Engelse acteurs begeleidden een workshop waarin leerlingen zich inleeften in zakkenrollers, schoorsteenvegers, schoolkinderen, mijnwerkers, fabrieksarbeiders en weeskinderen. De workshop eindigde in een prachtige voorstelling voor ouders.

Anton Deley is coördinator van het tweetalig onderwijs op 't Atrium. 'Dit evenement organiseren we al tien jaar voor de brugklassen van het tweetalig vwo. En elk jaar sta ik weer versteld van het enthousiasme van leerlingen en hun ouders. De kinderen zijn allemaal zo geconcentreerd en niemand zeurt, dat hij niet wil meespelen.' Zelf heeft Anton ook een rol. 'Ik speel een rijke heer die met zijn vrouw door het park wandelt en een bedelaarskind van zich afschudt.'

Leerlingen afblaffen

De voorstelling sluit aan op de workshop waarbij de ouders aanwezig zijn. De leerlingen krijgen hun rollen toebedeeld en moeten zich inleven in wat de kinderen in die tijd meemaak-

ten. 'Dat is niet moeilijk,' vertelt Anton. 'De workshopleiders blaffen de kinderen behoorlijk af, net zoals dat vroeger ging. Sommige kinderen worden daar heel bedeesd van.' Na een uur oefenen gaat de workshop over in een voorstelling. 'Het leuke van deze activiteit is, dat duidelijk wordt dat leerlingen in de relatief korte tijd, dat ze tweetalig onderwijs volgen, al goed Engels begrijpen en spreken. Deze keer pakten de kinderen de instructies zelfs zo snel op, dat we een kwartier eerder met de voorstelling konden beginnen.'

Lespakket over Victoriaanse tijd

Omdat de kinderen leren over een andere tijd, is het evenement niet alleen een taalkundige uitdaging. 'De jongens en meisjes leren tegelijkertijd veel over de Victoriaanse tijd waarin heel anders met kinderen omgegaan werd. Er waren in die periode veel weeskinderen die werden opgeleid tot zakkenrollertjes of schoorsteenvegetjes.' De kinderen leren dit overigens niet pas tijdens de workshop. Anton besteedt in zijn lessen voorafgaand aan de voorstelling aandacht aan deze geschiedenis. 'Bij de workshop krijgen we een lespakket geleverd over de Victoriaanse tijd waarin onder meer aandacht besteed wordt aan de scholen van toen en het grote verschil tussen arm en rijk,' vertelt Anton. 'Want om een taal te leren moet je ook de cultuur en de geschiedenis van het land kennen.'

Kijk voor meer informatie op www.phileasfogg.org.uk of neem contact op met Anton Deley via a.deley@t-atrium.nl.

OH HELP, HET DERDE UUR M3...!

Met lood in je schoenen loop je naar het lokaal. Houd je de klas deze keer wél in de hand? Of wordt het wéér een chaos? Bob Tiesema kent dit gevoel maar al te goed. Met zijn twintig jaar ervaring overviel het hem compleet, dat hij een nieuwe groep niet in de hand had. Hij vroeg hulp van collega's en ontwikkelde een lesmethode die beter aansloot bij de leerlingen.

Bob gaf al twintig jaar les aan mavo-, havo- en vwo-leerlingen toen hij plotseling voor een vmbo-klas kwam te staan. Totaal onvoorbereid ging hij naar de eerste les. 'Ik kende deze doelgroep niet en wist niet wat me overkwam. De kinderen waren zo grenzeloos, dat het lesuur op een complete chaos uitdraaide. De proppen papier en de kauwgom vlogen door de lucht.' Daar stond Bob dan met zijn twintig jaar ervaring. Hij voelde zich belabberd en met de rug tegen de muur staan. 'Die les heb ik echt geknokt en dat was niet goed voor mijn zelfrespect.'

Mezelf staande houden

Gelijk na de les trok Bob aan de bel. 'Ik nodigde een collega uit om in de eerstvolgende les te komen kijken. Die les was het weer raak: chaos! Mijn collega vertelde me na die les dingen die ik helemaal niet had zien gebeuren. Ik was vooral bezig geweest mezelf staande te houden.' Na de les schreef Bob een verhaal waarin hij open vertelde wat hij in de klas had meegemaakt. Dat verspreidde hij in de postvakken van al zijn collega's. 'Iedereen reageerde hier goed op en ook de directie pakte mijn noodkreet serieus op.'

Lesmethode ongeschikt

De directie richtte een werkgroep op. 'Met elkaar hebben we een draaiboek gemaakt waarin we alle mogelijke situaties beschreven met de daarbij behorende acties. Ook hebben we duidelijke regels vastgelegd en keken we kritisch naar het didactische aspect.' Zo vond Bob de lesmethode totaal ongeschikt voor de vmbo-leerlingen. Hij merkte, dat de leerlingen een heel ander concentratieniveau hadden dan waarvan het lesboek uitging. 'De inhoud sloot ook niet aan op de belevingswereld van de kinderen en er stond te veel tekst in en te moeilijk woordgebruik,' vond Bob. 'Ik heb goed nagedacht wat deze kinderen in de toekomst nodig hebben. Dat is vooral praktische kennis zoals het schrijven van een brief.'

Spannende lessenreeks

Om die reden ontwikkelde Bob een eigen lesmethode. 'Ik vertelde de leerlingen een spannend verhaal alsof ik het zelf meegemaakt had. Ik legde uit dat ik een vrouw in de trein was tegengekomen die zich mysterieus gedroeg. Toen ze haar tasje onbeheerd achterliet, ontdekte ik daarin allerlei briefjes.' Bob gaf de leerlingen de opdracht de briefjes te schrijven. De inhoud van die briefjes gebruikte hij als basis voor zijn volgende les. 'Zo bleek deze vrouw gezocht te worden door de politie en de leerlingen moesten een signalementbeschrijving maken. Op deze manier volgden er nog meer opdrachten: briefwisselingen, interview, verslaglegging. Alle onderdelen van het vak Nederlands kwamen aan bod. Leerlingen vonden het reuze spannend!' Bob merkte, dat het erg goed werkte om het materiaal van de leerlingen te gebruiken voor een volgende les. 'Dat ze zelf een belangrijke

Eigenlijk werd het lesgeven pas leuk toen ik ontdekte dat het me lukte alles los te laten



Zoek hulp bij collega's als het niet goed gaat én blijf vooral altijd kritisch naar je functioneren kijken



Bob Tiesema
is docent Nederlands op 't Atrium. Hij geeft les aan de bovenbouw en onderbouw.

bijdrage leverden aan de inhoud van de les, werkte erg motiverend. De sfeer werd langzaam beter in de klas. Aan het eind van het jaar zijn we zelfs op een heel prettige manier uit elkaar gegaan.'

Vertrouwen als basis

Tijdens de eerste paar lessen had Bob niet durven dromen dat hij zo goed zou kunnen werken met deze klas. 'Maar door de maanden heen was er vertrouwen ontstaan tussen de klas en mij. Dat zie ik nog altijd als een belangrijke basis voor een goede werksfeer.' De docent Nederlands werkt nog steeds vanuit dat principe. 'De eerste les vertel ik een nieuwe klas altijd iets over mijzelf. Dan krijgen de leerlingen een beeld van me. Verder informeer ik bij collega's naar de leerlingen zodat ik ze alvast wat beter leer kennen.' Bob spreekt ook zijn eigen gevoel uit naar leerlingen. 'Ik zeg gerust, dat ik ergens akelig van word of iets niet leuk vind. Gevoel is namelijk de enige manier om in contact te komen met leerlingen. Je moet je kwetsbaar durven opstellen maar jezelf niet laten kennen. Laat je gevoel niet met je aan de haal gaan doordat je bijvoorbeeld erg boos wordt.'

Ken jezelf

Bob vindt het ook erg belangrijk steeds naar zijn eigen functioneren te blijven kijken. 'Je moet het niet mooier of leuker maken dan het is. Kinderen houden van de werkelijkheid. Je zwakke plekken moet je kennen, want dan kun je ze aandacht geven en erop blijven letten. Zelf evalueer ik regelmatig met de leerlingen. Dat kan flink confronterend zijn.' Bob heeft wel meegemaakt, dat hij een conflict had met een leerling dat hij zelf allang vergeten was. 'Ik vond het vervelend terug te lezen, dat deze situatie veel meer impact heeft gehad op de leerling dan ik dacht.'

Zwijgen en oogcontact

Door schade en schande is Bob wijs geworden. Hij kan zichzelf echt een doorgewinterde docent noemen. 'Eigenlijk werd het lesgeven pas leuk toen ik ontdekte dat het me lukte alles los te laten. Dat ik me innerlijk vrij voelde. Ik hoefde niet meer alles als een controlfreak in de hand te houden.' Bob kan zich nog goed het moment herinneren waarop hij voelde dat hij zelf de keuze had het een rotzooi te laten worden. 'Daar hoefde ik me niet meer druk over te maken, omdat ik het ook weer rustig kon krijgen.' Zwijgen en kijken is voor de ervaren docent een goede manier om de rust te laten weerkeren. 'Het is veel effectiever dan corrigeren met je stem,' vindt Bob. 'Een preek vinden de leerlingen vaak alleen maar amusant. Oogcontact werkt vele malen beter. Je moet wel écht durven kijken. In een rumoerige klas kijk ik de leerlingen stuk voor stuk aan. Net zolang totdat het muisstil is en dan nog houd ik even mijn mond.' Een ander voordeel van het zwijgen vindt Bob dat je zelf de gelegenheid krijgt om af te koelen. 'Het kan soms even duren,' weet hij uit ervaring. 'Maar je kunt beter de tijd nemen om het weer helemaal rustig te krijgen dan gehaast je programma afwerken in rumoer en chaos.'

Met zijn veertig jaar ervaring weet Bob dat voor de klas staan erg leuk is, maar ook niet altijd even gemakkelijk. 'Er is zoveel te vertellen over orde houden maar twee dingen zijn ontzettend belangrijk: zoek hulp bij collega's als het niet goed gaat én blijf vooral altijd kritisch naar je functioneren kijken. Dan komt het helemaal goed.'

12 tips van collega's over orde houden

1 Grijp in voordat je je frustratiegrens bereikt.

2 Maak oogcontact met alle leerlingen, vooral met onrustzaaiers, en zwijg tot het weer helemaal stil is.

3 Blijf in gesprek met je klas en geef de leerlingen gerichte feedback. Geef aan wat ze doen, welke gevolgen dit gedrag heeft, welk effect dat op jou als docent heeft en wat je graag zou willen.

Tip 4: Sta bij de deur als je leerlingen binnenkomen, zodat ze voelen dat ze jouw ruimte betreden en maak even contact met ze.

6 Begin pas als het helemaal stil is en bedank de klas op een rustige toon voor het zo snel stil zijn (mag met humor).

10 Laat jezelf zien en wees oprecht naar de leerlingen, waardoor wederzijds vertrouwen en respect ontstaan.

8 Bedenk voor je deze inzet, welke straf past bij welke overtreding en zorg dat de leerlingen dit ook weten. Niet als dreigement, maar als keuzemogelijkheid. Maak duidelijk wat je van leerlingen verwacht. Hanteer duidelijke regels en altijd dezelfde consequenties.

12

Aftellen werkt altijd: 'Jullie krijgen 5 seconden om je boeken te pakken, recht te gaan zitten en je mond te houden... 1, 2, 3, 4, 5!'

11

Kijk eerlijk naar je eigen handelingen of vraag een collega dat te doen. Klopt de verbale communicatie met de non-verbale informatie die je doorgeeft?

9

Door wisselende werkvormen te gebruiken, handhaaf je de orde vaak automatisch. Schrijf het programma op het bord en neem het aan het begin van de les met de leerlingen door. Geef eens in de zoveel tijd een totaal andere les dan je normaal doet, maar die wel bij je past.

7

Zorg dat je alle namen van de leerlingen kent en spreek ze aan bij hun naam.

DEZELFDE BAAN, ANDERE LOCATIE

Je bent tweetalig opgevoed. Welke talen spreek je?

'Ik kom uit Marokko. Berbers is mijn moedertaal. Arabisch en Frans waren de voertalen op de scholen in Marokko. Dat maakt mij een *near native speaker*. Ik heb zelf ook jaren in het Frans lesgegeven in Marokko en een aantal jaren in Frankrijk gestudeerd. Zelf weet ik heel goed hoe het is om een taal te leren. Toen ik vijftien jaar geleden naar Nederland verhuisde, sprak ik nog geen woord Nederlands. Mijn leerproces en ervaringen met het leren van een taal kan ik goed gebruiken in mijn lessen.'

Vertel eens iets over je werkwijze?

'Spreekvaardigheid vind ik bij de moderne talen erg belangrijk. Ik spreek zoveel mogelijk Frans tijdens de lessen en probeer op die manier de Franstalige interactie tussen mijzelf en de leerling op gang te brengen. Een taal moet je veel horen en ervaren. Dan leer je die begrijpen en spreken.'

Wat is de meerwaarde van een native speaker voor de klas?

'De leerlingen horen het authentieke Frans. Soms doe ik het heel overdreven, zodat ze weten waar de accenten liggen. Verder vind ik mijn eigen ervaring met het leren van talen erg handig. Ik weet bijvoorbeeld dat je door het leren van woordjes en het lezen van teksten alleen geen taal leert. Het is veel belangrijker dat je je leert uitdrukken. Dat hoeft niet foutloos te gaan. Het gaat erom dat je een boodschap kunt overbrengen. Dat doe je door veel oefenen en proberen. Daarmee maak je je een taal eigen.'

Kun je je een grappige spraakverwarring herinneren?

'Toen ik vanochtend de deur uitging, zei ik tegen mijn man: "Straks word ik nog opgeblazen," waarmee ik wilde zeggen dat ik bang was dat ik door de wind van mijn fiets geblazen zou worden.'

Welke uitdrukking uit het Frans kun je niet vertalen naar het Nederlands?

'*Donner sa langue au chat*, dit betekent letterlijk je tong aan de kat geven. In het Frans betekent het 'opgeven' als je iets aan het raden bent.'



Naam: Khadija Berg
Functie: Docente Frans, native speaker
Locatie: Johan van Oldenbarnevelt
In dienst: 10 jaar
E-mail: k.berg@jvo.nl



Je bent tweetalig opgevoed. Welke talen spreek je?

'Ik ben Nederlandse en heb mijn hele schoolperiode op internationale scholen doorgebracht. De voertaal is daar Engels. Vaak was ik de enige Nederlandse in een klas van Britse kinderen. Dat heb ik als heel positief ervaren. Toen ik weer in Nederland was, heb ik Engelse taal en cultuur gestudeerd en daarna heb ik de lerarenopleiding gedaan.'

Vertel eens iets over je werkwijze?

'Ik doe alles in het Engels en vertel de leerlingen veel verhalen. Leerlingen moeten leren om niet meer te vertalen van Nederlands naar Engels en andersom. Het is de bedoeling dat ze echt in het Engels gaan denken. Dat bereik je alleen door heel veel met ze te praten en te oefenen. Fouten maken hoort daar ook bij.'

Wat is de meerwaarde van een native speaker voor de klas?

'Ik ken de taal met al zijn uitdrukkingen en idiomen zo goed dat ik de leerlingen de fijne kneepjes van de taal kan leren. Het is niet voldoende alleen de woorden van een taal te leren. Je moet ook de cultuur en de humor leren begrijpen om goed te kunnen communiceren met elkaar. Het onhandige van native speaker zijn, is wel dat de grammatica voor mij vanzelfsprekend is. Tijdens mijn opleiding heb ik de regels alsnog moeten leren om ze te kunnen overbrengen.'

Kun je je een grappige spraakverwarring herinneren?

'In de brugklas zeggen leerlingen wel eens *I didn't make my homework*, wat zoiets betekent als 'Ik heb mijn huiswerk niet gebakken'. Een andere leuke is *Can I go to the toilet?* Dan zeg ik altijd: *I think you can*. Want eigenlijk vragen ze me of ik denk dat ze kunnen plassen. Het is *May I go to the toilet?*

Welke uitdrukking uit het Engels kun je niet vertalen naar het Nederlands?

'Op een of andere manier zijn dat uitdrukkingen die met de dood te maken hebben zoals *pushing up the daisies* (dood zijn), *kick the bucket* (dood gaan), en *a short drop and a sudden stop*. Deze laatste uitdrukking betekent aan de galg hangen.'

Naam: Natasha Marks
Functie: Docente Engels op tweetalig vwo, native speaker
Locatie: 't Atrium
In dienst: half jaar
E-mail: n.marks@t-atrium.nl

SURFLES VAN MARJAN EN DERK

Over de vraag 'schoolbord of digibord' denkt Marjan niet meer dan een seconde na: 'Digibord.' Haar lessen gaan met het digitale schoolbord veel meer leven omdat het beeld haar uitleg ondersteunt. 'Ik denk dat mijn leerlingen de lesstof daardoor sneller begrijpen.'

Marjan staat pas een jaar voor de klas maar heeft zich volledig verdiept in de mogelijkheden van het digibord. 'Doordat ik het internet bij mijn les kan betrekken, heb ik zoveel meer mogelijkheden om de lesstof aantrekkelijk te maken voor leerlingen.' Marjan gebruikt bijvoorbeeld regelmatig Duitse YouTube-filmpjes die leerlingen aanspreken. Ik laat ze dan een Duits lied horen en de leerlingen moeten turven hoe vaak ze het woord *currywurst* horen. Dat vinden ze geweldig leuk.'

Eén muisklik

Als de leerlingen de klas binnenkomen, zorgt Marjan ervoor dat het bord aanstaat. 'Daarop is in mijn Outlook agenda te zien wat de lesinhoud voor dat uur is. 'Als ik dat blokje aanklik, kom ik in een scherm waarin de links of de documenten staan die ik in die les ga gebruiken. Dat kunnen de opdrachten zijn, het kan een PowerPoint presentatie zijn of bijvoorbeeld een filmpje.' Verder heeft Marjan op haar digitale bureaublad een landkaart staan, een klok, de digitale woordenboeken en de Duitse Google. 'Zo heb ik op mijn laptop alles wat ik nodig heb voor de les met één muisklik binnen handbereik.'

Digitale lesmethode

Een ander groot voordeel van het werken met het digibord vindt Marjan dat zij de digitale Duitse lesmethodes van Trabitour optimaal kan benutten. 'Ik kan beeld en audiofragmenten met elkaar combineren waardoor de les boeiender is voor leerlingen.' Marjan maakt ook gebruik van de digitale thuisopdrachten voor de leer-

lingen. 'Die kunnen ze via de website schoolwise.nl maken door thuis in te loggen. De leerlingen verwerken de lesjes uit het boek direct digitaal. Ook zet ik woordenlijsten klaar in het online verhoorprogramma WRTS. Daarmee kunnen leerlingen woordjes leren en oefenen.' Het leuke vindt Marjan dat leerlingen op veel verschillende manieren kunnen oefenen met de stof. 'Ze kunnen proeftoetsen maken en zichzelf op een grappige manier overhoren.'

Mij maken ze niets meer wijs

Wat Marjan ook erg handig vindt, is dat ze alles kan terughalen. 'Als je huiswerk op een gewoon schoolbord geschreven hebt, kun je het de volgende dag niet meer opzoeken. Bij een digibord kan dat wel. Zelfs de dingen die je met 'stift' op het digibord schrijft, kun je opslaan. Een leerling kan mij niet meer wijsmaken dat ik geen huiswerk heb opgegeven.'

De Engelse sectie op de Amersfoortse Berg werkt dit jaar voor het eerst met een digitaal schoolbord (SmartBoard*). Derk is de gelukkige, want het bord hangt in zijn lokaal. 'De interactieve manier van lesgeven lijkt bij leerlingen aan te slaan, ik zie en hoor net iets vaker die 'Oh ja'-momentjes bij leerlingen.'

De grootste meerwaarde van het bord vindt Derk dat je interactie kunt creëren tussen de informatie op papier en de visuele informatie die hij op het bord laat zien. 'Hiermee wordt de materie inzichtelijker voor leerlingen.' In zijn lessen over de verleden tijd zoekt hij bijvoorbeeld een filmpje waarin men-

sen vertellen wat ze gisteren gedaan hebben. 'Ik vraag leerlingen zelf te ontdekken hoe Engelsen de verleden tijd gebruiken. Veel filmpjes op YouTube hebben ondertiteling.' Dat is volgens Derk een groot voordeel. 'Leerlingen horen en zien de Engelse woorden tegelijkertijd. Bij de oude luisteroefeningen horen leerlingen alleen de woorden en de zinnen.'

Aantrekkingskracht

Naast het laten zien van filmpjes kun je ook op het bord schrijven met een speciale pen. Derk laat leerlingen regelmatig naar het bord komen voor een invuloefening. 'Dat vinden ze erg leuk. Je kunt ook gedeeltes van zinnen met je vingers naar een andere plek slepen. Als ik een les geef over zinsopbouw, wordt het daardoor erg inzichtelijk.' De aantrekkingskracht van het bord op leerlingen is groot, merkt Derk. 'Soms

Klassieke beginnersfouten:

- *Let op dat je geen gevoelige informatie of je mailbox hebt openstaan als de leerlingen de klas binnenkomen.*
- *Schrijf niet met gewone stiften op het bord maar gebruik de sensorstiften.*
- *Neem bij een technische storing niet te veel tijd om deze op te lossen. Dat geeft veel onrust. Zet je laptop uit en ga over op de oude manier van lesgeven met het boek en het whiteboard.*
- *Loop niet te dicht langs het bord. Als je er tegenaan stoot, kun je een knop raken. Derk startte een keer per ongeluk met een klein tikje van zijn schouder de computer opnieuw op.*

Naam: Marjan Olthof
School: Trias College (vmbo)
Vak: Duits en Nederlands
E-mail: m.olthof@triascollege.nl

Tips van Marjan:

- Zorg dat je altijd een harde schijf met extra materiaal in je tas hebt voor het geval je moet invallen voor een collega.
- Zet het bord ook af en toe bewust uit zodat leerlingen niet overvoerd raken.
- Zorg dat je voor het geval de stroom uitvalt een kast vol stencils hebt met opdrachten.
- Bereid je les voor op je eigen laptop. Zet in je agenda het lesprogramma met de bijbehorende links die je op internet wilt bezoeken tijdens de les, zodat je alles direct bij de hand hebt.
- Kijk eens naar allerlei leuke spelletjes voor op het bord zoals Lingo, groepjeskiezer en het bingospel dat we in het Duits spelen om de cijfers te oefenen.
- Kijk op www.schoolbordportaal.nl voor ideeën.

Naam: Derk Reijneker
School: Amersfoortse Berg (vmbo-t, havo, vwo, vwo+)
Vak: Engels
E-mail: d.reijneker@amersfoortseberg.nl

mogen leerlingen bij binnenkomst het bord allemaal even aanraken. Via ons schooladministratiesysteem kan ik foto's van leerlingen oproepen. Leerlingen mogen dan zelf met hun vinger hun foto in het vakje 'aanwezig' slepen. Dat is net weer wat anders dan gewoon een absentielijst invullen.'

Lessen van internet

Derk werkt pas een klein half jaar met het bord en wil zich nog verder verdiepen in de mogelijkheden. Daarom blijft hij af en toe een uurtje langer op school om dingen uit te proberen. 'Er is zoveel mogelijk! Zo heeft de leverancier van het bord een website waarop

je lessen kunt downloaden en je eigen lessen kunt uploaden. Ik heb via die site een keer een ontzettend leuke SmartBoard les van een Amerikaanse docent van het internet gehaald met spelletjes rondom het thema voorjaar. De klas vond het best bijzonder dat ze dezelfde les kregen als kinderen in Amerika.'

Heb je vragen over het gebruik van het digitale schoolbord? Neem dan contact op met Derk of Marjan.

* Digibord en SmartBoard zijn beide digitale schoolborden. Het verschil in naam heeft te maken met de leverancier.

NIEUWE
RUBRIEK

Naam: Anne Bos
School: Vathorst College (vmbo-t, havo, vwo)
Functie: Docent Dans / Kunstcoördinator
Leerling: Evaline
Prestatie: Aangenomen op dansopleiding
E-mail: a.bos@vathorstcollege.net

EIGENHEID ONTDEKKEN

Dag in dag uit ga je ervoor om het maximale uit de leerlingen te halen. Neem je wel eens de tijd om terug te kijken naar het proces dat zich voltrokken heeft als de leerling van school gaat? Of word je al snel weer in beslag genomen door de nieuwe leerlingen? Dat zou jammer zijn, want het zijn stuk voor stuk mooie verhalen. Laten we kijken naar de weg die Anne heeft afgelegd met zijn leerling Evaline.

Toen Anne Bos de getalenteerde Evaline voor het eerst ontmoette, had hij gelijk vertrouwen in haar. 'Ze kon technisch geweldig dansen,' vertelt de dansdocent. 'Maar zichzelf laten zien in een dans heb ik haar moeten leren. Dit heeft ze goed opgepakt. Nu volgt ze het eerste jaar van een dansopleiding in Amsterdam.'

Volgens Anne is jezelf laten zien erg belangrijk in een kunstvorm als dans. 'Ja, dans is een expressievak waarin je jezelf moet durven blootgeven,' vertelt Anne. 'Je hebt geen instrumenten om jezelf achter te verschuilen. Je hebt alleen jezelf en je eigen lichaam.' Evaline danste al op hoog niveau toen ze op het Vathorst College begon. 'Toch kon ik haar nog veel leren. Ze danste als een robot die allerlei pasjes en stapjes uitvoerde. In haar manier van dansen zag ik weinig van haar eigenheid. Terwijl dat juist de manier is om het publiek te raken.'

Vertrouwen in haar

In de eerste jaren op het Vathorst College was Evaline een pittige tante. 'We hebben heel wat met haar te stellen gehad. Omdat dans haar grote passie is, heb ik daar zelf tijdens de danslessen weinig last van gehad. Ik heb Evaline vanaf dag één laten merken, dat ik vertrouwen in haar had. Ik sprak haar aan op haar kwaliteiten. Dat is een goede insteek geweest.' In zijn benadering legde Anne de nadruk op improviseren. Zijn leerlinge kon prima een choreografie volgen, maar zelf iets bedenken vanuit eigen beleving lukte minder goed. 'Ik heb haar een keer gevraagd om van de ene kant van de danszaal naar de andere kant te bewegen. Dit moest over de grond waarbij Evaline het gevoel moest uitbeelden, dat ze niets liever wilde dan die overkant bereiken. Dat vond ze doodeng maar als kunstenaar moet je leren die verbinding met je gevoel te maken en dit te uiten in je dans.' Anne merkte al die tijd dat Evaline ook zelf echt het belang ervan inzag om haar eigen expressie in de dans te leggen, maar ze vond het erg moeilijk. Veiligheid in de lessen vindt Anne daarom erg belangrijk. 'Ik kan heel streng zijn, want ik wil dat iedereen serieus en respectvol naar de dans van een klasgenoot kijkt. Dus zonder geginnik. Zonder veiligheid bereiken de leerlingen niets in de klas.'

Het lukt!

Die veiligheid heeft Evaline dan ook goed gedaan. Anne kan zich nog goed het moment herinneren waarop het haar echt lukte gevoel in een dans te leggen. 'Dat was na een excursie naar Kamp Amersfoort. Iedereen moest zijn beleving van die dag omzetten in een dans. In die dans zag ik een ontwikkeling bij haar. Daar groeide Evaline haar zelfvertrouwen enorm van.' Anne merkte dat aan haar hele gedrag op school: ze ging zich steeds verantwoordelijker gedragen. 'Ik ben ervan overtuigd, dat leerlingen die een overwinning op zichzelf behalen dit meenemen naar de rest van de lessen en overbrengen op de andere jongens en meiden. En door de intensieve samenwerking stimuleren alle docenten zo'n belangrijke stap in de ontwikkeling.'

Evaline ontwikkelde gaandeweg haar schoolperiode een andere voorkeur voor dansopleiding. 'Eerst danste ze bij de dansacademie van Lucia Marthas die de nadruk op techniek legt. Het is altijd haar grote droom geweest daarmee verder te gaan. Maar die droom heeft Evaline bijgesteld tijdens haar schooltijd. Ze is op zoek gegaan naar een dansopleiding waar ze meer van zichzelf kan laten zien. Ik vind écht dat ze veel geleerd heeft. Ze heeft haar eigenheid ontdekt op het Vathorst College en ik ben ervan overtuigd dat we in de toekomst nog veel van deze danseres gaan horen.'

Evaline staat niet op de foto.



Volgende keer het verhaal van Co en Bart van de Borgwal

Naam: Ronald Philippo
School: VSO De Sprong, locatie Eikenstein
Onderwijs: Onderwijs binnen justitiële jeugdinrichting
Vak: Algemeen Vormend Onderwijs (AVO)
E-mail: rphilippo@desprong.nl

Ronald staat voor een flinke uitdaging. Drie keer per week werkt hij met een groep van tien boefjes aan het verbeteren van hun gedragscompetenties met de Equiptraining. Misleiden, beledigen, uitlokken en baldadig reageren horen niet thuis in het rijtje van goed gedrag. Elkaar aanspreken en goed gedrag benoemen wel. Maar werkt 't? Of staat sociaal wenselijk gedrag hun ontwikkeling in de weg?



EQUIP: VAN BOEFJE TOT ENGELTJE?

Ronald is AVO-docent en geeft les aan leerlingen in een justitiële inrichting. Elke ochtend is hij op de leefgroep te vinden voor de Equiptraining. 'We werken met drie thema's: omgaan met kwaadheid, sociale vaardigheden en morele keuzes. Tijdens dat laatste onderwerp praten we er bijvoorbeeld over wat je kunt doen als je ziet dat een vriend van je de brommer van je buurman steelt of wat je moet doen als je ontdekt dat je broer drugs verkoopt aan kinderen op een lagere school.' Verder wordt er veel geoefend in rollenspellen, wisselen de jongeren voorbeelden uit en leren ze hun denk- en doestappen formuleren. 'Hierdoor ontstaat inzicht in hun gedrag en leren ze daarin andere keuzes te maken.'

Zo moet het niet!

Tijdens de training heeft Ronald vooral een voorbeeldfunctie. 'Ik illustreer hoe het wel en, ook heel belangrijk, hoe het niet moet! Met oordelen over de jongeren bereik ik niets. Het is vooral belangrijk dat ik veel vragen aan ze stel over het waarom van hun keuzes.' Ronald vraagt zich wel in alle eerlijkheid af of de training het gewenste effect heeft. 'Het liefst zou ik zeggen dat elke leerling eerlijk antwoord geeft maar ik voel ook dat dat niet altijd zo is. Ze kunnen de boel flink

manipuleren als ze willen. Soms zit sociaal wenselijk gedrag zo ingesleten dat het eigen wordt. Sommige jongens zetten het bewust in om privileges te verdienen op de groep. Die kunnen ze verdienen met goed gedrag.' Dit staat de eerlijkheid nogal eens in de weg, denkt Ronald.

Hopen en bidden

Gelukkig ziet hij ook kleine veranderingen bij leerlingen die de training langer dan drie maanden volgen. 'Het liefst ga ik veel sneller en wil ik meer verandering zien maar het is de kunst tevreden te zijn met kleine stappen. Deze leerlingen veranderen nu eenmaal niet in engeltjes. Ik zie wel bij leerlingen die Equip langere tijd volgen, dat ze minder snel opgefokt reageren. Een enkele keer zie ik zelfs dat jongens elkaar stimuleren of corrigeren. Mijn stagiaire had laatst een conflict met een leerling. Een andere leerling corrigeerde zijn klasgenoot waardoor het conflict ten einde kwam. Dat is verrassend om te zien.' Ronald heeft er alleen geen zicht op of de gedragsverandering ook stand houdt buiten de muren. 'Dat is een kwestie van hopen en bidden.'

Voor meer ervaringen en verhalen van Ronald kun je contact met hem opnemen via rphilippo@desprong.nl

KLAS

uitsturen meest gebruikte straf

Dagblad Trouw deed in samenwerking met CNV Onderwijs onderzoek naar straf in het voortgezet onderwijs. De klas uit sturen is het 'populairst': tweederde van de ruim 3.000 ondervraagde leraren gaf toe dit regelmatig te doen. Maar veel docenten betwijfelen of deze straf wel werkt. 'Leerlingen zijn alle soorten straffen al gewend. Niets werkt nog,' aldus een leraar. Bijna een derde van de ondervraagden moet telkens in dezelfde klas optreden.

Naast een leerling de klas uitsturen is nablijven de meest gebruikte straf. De voornaamste reden om straf op te leggen is brutaliteit en overtreding van normen. Vooral starters in het onderwijs delen vaak straf uit. Zo'n 80 procent van de beginnende leraren stuurt wel eens een leerling de klas uit, tegen 60 procent van de docenten die langer dan twintig jaar onderwijservaring hebben. Eén op de vijf oudere leraren vindt zelfs dat een goede docent nooit hoeft te straffen.

Bron: Trouw

SPORTEN MET COLLEGA'S

Op Mondriaan delen de collega's niet alleen de werkvloer met elkaar. Sinds begin dit schooljaar dagen ze elkaar ook uit op de sportvloer. Zo organiseerde Fred Bekkers (bewegingsdocent) aan het begin van het jaar al een badmintontoernooi. Een indoor tennistoernooitje staat op de planning. Het leuke van sporten met collega's vindt Fred dat je heel andere kanten van je collega's te zien krijgt. Contactpersoon: Fred Bekkers, f.bekkers@mondriaanvmbo.nl



Nieuwe gymzaal

Na jarenlang gekampt te hebben met ruimtegebrek heeft de Amersfoortse Berg eindelijk een nieuwe gymzaal. Voorheen moesten de docenten en leerlingen naar gymzalen buiten het schoolterrein. Veel lesuren gingen door de reistijd verloren. De gymzalen waren ook niet altijd uitgerust met de materialen die nodig waren voor de lessen. Maar het gesleep met spullen en het op en neer lopen is voorbij. Aan het gebouw van de Amersfoortse Berg is nu een prachtige grote gymzaal gebouwd met een tribune en extra ruimte voor fitnessapparaten. De opening werd op 24 oktober feestelijk gevierd. Carl Verheijen (oud-leerling en succesvol schaatser) verrichtte de openingshandeling. De gymzaal is overigens niet alleen voor de leerlingen van de Amersfoortse Berg. Ook de scholieren van het gymnasium Johan van Oldenbarnevelt maken wegens ruimtegebrek op hun eigen locatie gebruik van de nieuwe zaal.

KAUWGOM STIMULEERT SCHOOLCIJFERS

Kauwgom in de klas is voor veel leraren een gruwel, maar in de Duitse deelstaat Beieren is een basisschool gestart met een kauwgomproject. Het kauwen zou een positief effect hebben op de cijfers van de scholieren. 'Niemand wordt gedwongen kauwgom te kauwen, maar het helpt de kinderen bij de concentratie en verlaagt de stress, vooral tijdens toetsen,' vertelt de Duitse schooldirecteur. Kauwgom is volgens hem ook goed voor de gezondheid. Er moet wel op een nette manier gekauwd worden: dus met de mond dicht en er mogen geen bellen worden geblazen.

Bron: www.nu.nl



Wat drijft Harry?

Wie is Harry?

Harry werkt nu acht jaar in het onderwijs. Daarvoor werkte hij in het bedrijfsleven en in de zeevaart. Maar in 2002 ging een langgekoesterde droom in vervulling toen hij als zij-instromer in het onderwijs aan de slag kon. Hij geeft algemeen vormend onderwijs (AVO) aan meiden die onder toezicht zijn gesteld en die verblijven in een jeugdzorgplusinstelling.

Welk maatschappelijk thema raakt jou het meest?

'Wat me echt raakt is als mensen ongenueanceerd praten over mijn leerlingen. Als ze zeggen: "Het is toch zonde om te investeren in die jeugddelinquenten. Er is zoveel recidive, waarom moet de maatschappij daar zoveel geld aan besteden?" Mijn reactie daarop is heel hard; als je ze niet wilt helpen, moet je deze kinderen met een touw aan een boom binden en een duw geven. Ze hebben juist méér kansen nodig! Zelf zijn ze niet schuldig. Ze hebben alleen weinig kansen gekregen in hun omgeving. Thuis konden ouders hun niet de stabiliteit en geborgenheid bieden waar ze recht op hadden. En hieraan is de maatschappij mede schuldig. Met elkaar kiezen we de regering en die besluit om deze vorm van zorg weg te bezuinigen. Ik vraag me werkelijk af wat er dan met deze kinderen gaat gebeuren.'

De maatschappij
is mede schuldig

Hoe draag jij bij aan het welzijn van jouw leerlingen?

'Als kinderen met een jeugddetentieachtergrond of gedragsproblematiek willen slagen in de maatschappij hebben ze een opleiding nodig. Anders wordt de scheiding tussen de kansarmen en de welgestelden steeds groter. We leven in een maatschappij die handenarbeid afstoot. Leerlingen komen er niet zonder kennis. Ik zorg voor de kennisoverdracht. Het is idealistisch, dat weet ik. Maar ik heb veel kennis en levenservaring opgedaan en wil dat graag overdragen op mijn leerlingen.'

Naam: Harry Smeulders
School: VSO De Sprong,
locatie Overberg
Vak: Algemeen Vormend Onderwijs
E-mail: h.smeulder@dji.minjus.nl